

SLOVARČEK: UJEMANJE

Dogodek je izvenjezikovna stvarnost, ki jo v jeziku običajno opisujemo s pomočjo glagola.

Glagol je znakovna vrsta, ki se običajno nanaša na dogodek (dejanje, dogajanje ali stanje). V slovenskem znakovnem jeziku je na prostorskih glagolih z gibanjem izraženo ujemanje z vršilcem in pasivcem/prejemnikom, na prostorskih glagolih brez gibanja ujemanje s pasivcem, na obtelesnih pa ujemanje ni izraženo. Glagol nosi tudi informacijo o poteku dogodka, kar imenujemo glagolski vid.

Obratni glagol je prostorski glagol z gibanjem, ki pa se ne začne v kretalnem prostoru vršilca in konča v kretalnem prostoru pasivca, temveč ravno obratno.

Označevalec je samostalnik, ki označuje izvenjezikovno stvarnost, običajno osebo, žival, predmet ali pojem.

Pasivec je udeleženska vloga samostalnika, ki se nanaša na tistega, ki ne sodeluje aktivno v dogodku, vendar je vanj vključen in ga dogodek zadeva.

Pomožni glagol (LOK) je glagol brez pomenske vsebine. Dodamo ga leksikalnemu (polno-pomenskemu oziroma glavnemu) glagolu, kadar ta zaradi svoje fonološke oblike ali skladenjskega položaja ne more izraziti vseh oznak. V slovenskem znakovnem jeziku pomožni glagol LOK izraža ujemanje.

Postavljanje v prostor je izraz, ki ga kretalci uporabljamo za določanje individualnega kretalnega prostora prostorskim samostalnikom neposredno in obtelesnim samostalnikom posredno.

Povratni glagol je glagol, ki udeležensko vlogo vršilca in pasivca/prejemnika podeli kretanju, ki se nanašata na istega nanosnika.

Prejemnik je udeleženska vloga samostalnika, ki se nanaša na tistega, ki ima korist ali škodo zaradi dogodka.

Prostorski glagol brez gibanja je odkretan na enem mestu v nevtralnem kretalnem prostoru.

Udeleženec je oseba, žival, predmet ali pojem, ki je vključen v dogodek.

Udeleženska vloga je funkcija, ki jo udeleženec opravi v dogodku.

Ujemanje je način označevanja udeleženskih vlog s pomočjo glagola, ki prilagodi svojo obliko tako, da se začne v kretalnem prostoru vršilca in konča v kretalnem prostoru prejemnika/pasivca.

Vršilec je udeleženska vloga samostalnika, ki se nanaša na tistega, ki je sprožil dogodek.